

MATEMATİK II

Genelleştirilmiş İntegraller

Ankara Üniversitesi

10. Hafta

Teorem 4.3.1. (Karşılaştırma Testi)

$$f, g : [a, +\infty) \rightarrow [0, +\infty)$$

fonksiyonları $[a, +\infty)$ aralığında sürekli ve $x \in [a, +\infty)$ için

$$0 \leq f(x) \leq g(x)$$

olsun. Bu durumda

(i) $\int_a^{+\infty} g(x) dx$ integrali yakınsak ise $\int_a^{+\infty} f(x) dx$ integrali de yakınsaktır.

(ii) $\int_a^{+\infty} f(x) dx$ integrali ıraksak ise $\int_a^{+\infty} g(x) dx$ integrali de ıraksaktır.

Örnek 4.3.2.

Aşağıdaki integrallerin yakınsaklık durumlarını inceleyiniz.

$$(a) \int_1^{+\infty} e^{-x^2} dx$$

$$(b) \int_1^{+\infty} \frac{dx}{x^2 + \ln x}$$

Teorem 4.3.3. (Karşılaştırma Testinin Limit Formu)

$$f : [a, +\infty) \rightarrow [0, +\infty)$$

fonksiyonu $[a, +\infty)$ aralığında sürekli ve

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x^p f(x) = L$$

olsun. Bu durumda

- (i) $0 \leq L < +\infty$ ve $p > 1$ ise $\int_a^{+\infty} f(x) dx$ integrali yakınsaktır.
- (ii) $0 < L \leq +\infty$ ve $p \leq 1$ ise $\int_a^{+\infty} f(x) dx$ integrali ıraksaktır.

Örnek 4.3.4.

Aşağıdaki integrallerin yakınsaklık durumlarını inceleyiniz.

$$(a) \int_0^{+\infty} \frac{dx}{\sqrt{9x^4 + 1}}$$

$$(b) \int_1^{+\infty} \frac{x+1}{x^2} dx$$

Not 4.3.5.

$$\int_{-\infty}^a f(x) dx \quad (4.6)$$

şeklindeki bir integralin yakınsaklık durumunu incelerken ilk olarak $x = -t$ değişken değiştirmesi yapılır ve

$$\int_{-a}^{+\infty} f(-t) dt \quad (4.7)$$

integrali elde edilir. Daha sonra (4.7) ifadesindeki integralin karakteri Teorem 4.3.1 ve Teorem 4.3.3 de verilen testler yardımıyla incelenir.

Örnek 4.3.6.

$$\int_{-\infty}^0 x^5 e^{-x} dx$$

integralinin yakınsaklık durumunu inceleyiniz.

4.4. İkinci Çeşit Genelleştirilmiş İntegraller İçin Yakınsaklık Testleri

Teorem 4.4.1.

$$f, g : [a, B) \rightarrow [0, +\infty)$$

fonksiyonları her $[a, b] \subset [a, B)$ aralığında sürekli,

$$\lim_{x \rightarrow B^-} f(x) = +\infty$$

ve her $x \in [a, B)$ için

$$0 \leq f(x) \leq g(x)$$

olsun. Bu durumda

(i) $\int_a^B g(x) dx$ integrali yakınsak ise $\int_a^B f(x) dx$ integrali de yakınsaktır.

(ii) $\int_a^B f(x) dx$ integrali ıraksak ise $\int_a^B g(x) dx$ integrali de ıraksaktır.

4.4. İkinci Çeşit Genelleştirilmiş İntegraller İçin Yakınsaklık Testleri

Not 4.4.2.

f fonksiyonunun singüler noktasının aralığın sol uç noktası veya aralığın bir iç noktası olması durumunda da benzer test verilebilir.

Örnek 4.4.3.

$$\int_1^2 \frac{dx}{\sqrt{x^3 - 1}}$$

integralinin yakınsaklık durumunu inceleyiniz.

Teorem 4.4.4. (Karşılaştırma Testinin Limit Formu)

$$f : [a, B) \rightarrow [0, +\infty)$$

fonksiyonu her $[a, b] \subset [a, B)$ aralığında sürekli,

$$\lim_{x \rightarrow B^-} f(x) = +\infty$$

ve

$$\lim_{x \rightarrow B^-} (B - x)^p f(x) = L$$

olsun. Bu durumda

- (i) $0 \leq L < +\infty$ ve $p < 1$ ise $\int_a^B f(x) dx$ integrali yakınsaktır.
- (ii) $0 < L \leq +\infty$ ve $p \geq 1$ ise $\int_a^B f(x) dx$ integrali ıraksaktır.

Not 4.4.5.

$$f : (A, b] \rightarrow [0, +\infty)$$

fonksiyonu her $[a, b] \subset (A, b]$ aralığında sürekli ve

$$\lim_{x \rightarrow A^+} f(x) = +\infty$$

olması durumunda

$$\lim_{x \rightarrow A^+} (x - A)^p f(x) = L$$

ifadesini dikkate alarak benzer test verilebilir.

Örnek 4.4.6.

Aşağıdaki integrallerin yakınsaklık durumunu inceleyiniz.

$$(a) \int_0^1 \frac{dx}{\sqrt[3]{1-x^2}}$$

$$(b) \int_0^{\frac{\pi}{2}} \frac{\sin x}{x^3} dx$$